

Steinmeier wil als president 'Mutmacher' zijn

[Achtergrond](#) - 20 december 2016 - Auteur: Wiebke Pittlik

Dat Frank-Walter Steinmeier een geschikte bondspresident zal zijn, daarover is vrijwel iedereen het eens. De ervaren politicus is populair en heeft met zijn witte haren en diplomatieke aard de uitstraling van een staatsman. Hoogstwaarschijnlijk wordt hij in februari gekozen tot opvolger van Joachim Gauck.

Steinmeier (1956) is een actieve en zichtbare minister van Buitenlandse Zaken. De SPD'er wordt ook gewaardeerd door kanselier Merkel. Toch heeft die nog naarstig naar een andere kandidaat gezocht, uit haar eigen partij of toch op z'n minst een onpartijdige. Dat het toch Steinmeier werd, die bij de verkiezingen van 2009 nog haar rivaal was, heeft volgens SPD-leider Gabriel alles met de persoon Steinmeier te maken. Die weet partijgrenzen te overbruggen en heeft als minister bewezen alles te doen om vrede en veiligheid te bewaren. Precies wat Duitsland nodig heeft in deze crisistijden, aldus Gabriel. Merkel prees hem aan als de juiste kandidaat voor deze tijden: "nuchter en met kennis van de wereld".

CDU/CSU en SPD hebben Steinmeier gezamenlijk voorgedragen voor het presidentschap. Het moet dus wel raar lopen als hij in februari niet wordt gekozen. Die Linke, de AfD en de Beierse partij Freie Wähler hebben ieder een eigen kandidaat naar voren geschoven, maar die maken alledrie geen schijn van kans. Volgens de enquête Deutschlandtrend van 8 december vindt maar liefst 82 procent van de Duitsers Steinmeier een goede presidentskandidaat. Zelfs van de ondervraagde AfD- en Linke-aanhangers vindt meer dan 60 procent Steinmeier geschikt voor het hoogste ambt van het land.

Die Linke heeft de kiezer er nog wel even aan herinnerd dat het Steinmeier was die samen met kanselier Schröder de omstreden herziening van het sociale stelsel Agenda 2010 heeft doorgevoerd. Daarom kan de socialistische partij zijn kandidatuur niet ondersteunen. Die Linke heeft een eigen kandidaat, de politicoloog en armoede-onderzoeker Christoph Butterwegge, naar voren geschoven.

Loopbaan

Steinmeier studeerde rechten in Giessen en kreeg in 1991 een baan bij de

kanselarij van de deelstaat Nedersaksen. De latere kanselier Gerhard Schröder was daar destijds minister-president. Toen Schröder kanselier werd, nam hij Steinmeier mee naar Berlijn als hoofd van de kanselarij.

Steinmeier werd in 2005 minister van Buitenlandse Zaken in Merkels eerste regering. Hun samenwerking was ook toen al goed. Bij de verkiezingen van 2009 haalde hij als lijsttrekker het slechtste resultaat ooit voor de SPD. Hij was, zo luidde de kritiek, meer een ambtenaar dan een politicus en ontbeerde het charisma van een goede leider. Volkskrant-columnist Rene Cuperus noemde hem destijds een [kloon van Merkel qua saaiheid](#). Merkel vormde een regering met de FDP en Steinmeier werd fractievoorzitter in de Bondsdag. In augustus 2010 maakte hij bekend dat zijn vrouw, Elke Büdenbender, ernstig ziek was en hij haar een nier zou afstaan. Dat maakte veel indruk.

Na vier jaar als fractievoorzitter trad Steinmeier in 2013 weer aan als minister van Buitenlandse Zaken in het derde kabinet van Merkel. Hij maakte als minister direct duidelijk dat hij toenadering wilde zoeken tot Moskou. Merkel-II had er in zijn ogen voor gezorgd dat de gesprekslijnen met Rusland waren afgesneden. Naar goed sociaal-democratisch gebruik bepleitte hij een verandering door toenadering. Maar Poetin maakte het hem niet makkelijk. De ene crisis volgde op de andere in de verhouding tussen de twee landen. In de Krim-crisis bemiddelde Steinmeier zich een slag in de rondte en werd hij spil in de onderhandelingen.

De Duitse regering heeft zich voorgenomen een actiever buitenland-beleid te voeren en Steinmeier bracht dat in praktijk door niet-aflatend te proberen gebrouilleerde partijen weer aan dezelfde tafel te krijgen, bijvoorbeeld in Libië, Syrië en Oekraïne.

Hij gaat er prat op met iedereen in gesprek te blijven, ook met omstreden gesprekspartners als Iran en Saoedi-Arabië. "Wenn ich mit allen Ländern nicht mehr sprechen würde, deren Politik wir nicht teilen, dann hätte ich in der Tat mehr Zeit, unsere prima Beziehungen zu Luxemburg zu pflegen. Das würde ich gerne machen, aber das ist deutlich weniger, als man weltweit von uns erwartet", hield hij begin dit jaar de Bondsdagleden voor.

Procedure bondspresident

De nieuwe president wordt op 12 februari 2017 gekozen door de Bundesversammlung. Die bestaat uit de 630 leden van de Bondsdag en nog eens 630 afgevaardigden uit de deelstaten. Die afgevaardigden hoeven geen politicus te zijn, soms worden ook prominenten gestuurd. SPD en CDU/CSU hebben een absolute meerderheid in de Bundesversammlung. In maximaal drie stemrondes

wordt de president gekozen, maar waarschijnlijk is één ronde genoeg om Gaucks opvolger te kunnen benoemen. Wie Steinmeier opvolgt op Buitenlandse Zaken als hij tot president wordt gekozen, is nog niet bekend.

Joachim Gauck viel als president vooral op door zijn retorische begaafdheid. Of Steinmeier die ook heeft moet nog blijken, hij heeft daar tot op heden weinig blijk van gegeven. In de portretten die naar aanleiding van zijn kandidatuur verschenen in de Duitse kranten, is dat het belangrijkste kritiekpunt. De journalisten hebben hem eigenlijk maar één keer uit zijn rol van bedeesde diplomaat zien vallen: bij een bijeenkomst op de Berliner Alexanderplatz werd hij uitgefloten en oorlogshitser genoemd vanwege de sancties tegen Rusland. Dat liet Steinmeier niet over zijn kant gaan. Hij hield een [woedend en emotioneel pleidooi voor Europa](#).

Over presidentskandidaat Trump liet hij zich opvallend ondiplomatiek uit. Hij noemde hem in augustus een haatprediker, een ongebruikelijk hard oordeel voor een minister van Buitenlandse Zaken. Na [Trumps verkiezing](#) feliciteerde hij hem demonstratief niet en zei alleen dat "we het resultaat moeten accepteren".

Hoe hij zijn presidentschap vorm wil geven, blijkt uit een [persbericht op zijn eigen website](#): "Een bondspresident mag de zaken niet versimpelen - hij moet *Mutmacher* zijn!"

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/19481/steinmeier-wil-als-president-mutmacher-zijn>